

Samoborska deklaracija

KONFERENCIJA ECOVAST, SAMOBOR, HRVATSKA 15. LISTOPADA 2007.

Mi, 72 delegata iz 9 zemalja¹ koji danas, 15. listopada 2007. sudjelujemo na ZAVRŠNOJ PLENARNOJ sjednici konferencije koju je u Samoboru organizirao ECOVAST HRVATSKA o temi: **MALI EUROPSKI GRADOVI – NJIHOVA ULOGA U RURALNOM RAZVOJU I ZAŠTITI BAŠTINE;**

NAPOMINJUĆI da se Konferencija održava na početku Programa europskog ruralnog razvoja (ERDP, 2007.-2013.) i

SVJESNI da se očekuje provjera (Health Check) zajedničke poljoprivredne politike u godini 2008., koja je i Europska godina međukulturalnog dijaloga, te

OBRAĆAJUĆI se svim vladama i svim narodima šireg europskog područja;

POZDRAVLJAMO inicijativu ECOVAST-a za pokretanje projekta **ASSET** (Action to Strengthen Small European Towns - Akcija za jačanje malih europskih gradova);

SMATRAMO da u europskoj razvojnoj politici postoji velika praznina. **Veliki gradovi** dobro su zastupljeni u Europskom fondu za regionalni razvoj, a isto vrijedi i za **ruralna područja**, koja su pokrivena Europskim poljoprivrednim fondom za ruralni razvoj (EAFRD). No, **malí gradovi i njihova okolica zaslužuju više pozornosti**. Slično je i s malim gradovima u blizini većih urbanih područja, za koje ne postoji jasna razvojna politika;

PODUPIREMO inicijativu Europske komisije da se poboljša razumjevanje o bliskosti odnosa između gradova i ruralnih područja i da se u tom pogledu izrade smjernice²;

Tražimo od vlada svih europskih zemalja da se pri oblikovanju i izradi programa ruralnog razvoja usredotoče na male gradove i njihov potencijal za održivi razvoj. Isto tako zahtijevamo od Europske unije da pri raspodjeli sredstava stave veći naglasak na Drugi stup (Pillar 2) za provođenje ruralnog razvoja;

Smatramo da bi na gradove trebalo gledati kao na potrošače ruralnih proizvoda i središta podrške poslovnim subjektima u ruralnom području, uključujući promicanje ruralnog turizma. Za male gradove i njihovu okolicu upravljanje zemljištem ima ključnu ulogu u lokalnoj proizvodnji hrane i ostalih lokalnih proizvoda (zanati, vještine, građevni materijali) i u pronalaženju obnovljive energije;

Zahtijevamo da EU i vlade na svim razinama u potpunosti priznaju ključno načelo da bi stanovnici ruralnih područja i malih gradova trebali biti ne samo glavni uživatelji, već i glavni oblikovatelji politike i programa razvoja koji se tiču njihovih područja. Ovo načelo odražava velike razlike u značaju, kulturnoj raznolikosti, osebnosti, potrebama i resursima raznih ruralnih područja širom Europe. Ono isto tako prepoznaje sposobnost lokalnog stanovništva da preuzme vodstvo u nastojanju da unaprijedi vlastite živote i da ima istinski osjećaj 'vlasništva' nad tim nastojanjima;

Pozdravljamo inicijative koje se provode u mnogim europskim zemljama da se održi i obnovi vitalnost malih gradova i njihovih ruralnih okolnih područja. Mali gradovi imaju ključnu ulogu u životu zajednice, u zaštiti baštine i u gospodarstvu ruralnih regija. Oni se nalaze u krajobrazu i predstavljaju pokretače ruralnog razvoja. No, suočeni su s mnogim prijetnjama svojoj

daljnjoj dobrobiti, poput gubitka mladih ljudi, postupne zamjene stalnih stanovnika vlasnicima vikendica, te problema opstanka objekata javne namjene i neovisnih lokalnih trgovaca na malo;

Potičemo uspostavljanje i djelovanje «partnerstva gradova» što uključuje općinske uprave, poduzeća i naročito civilno društvo, koja će voditi proces održanja i revitalizacije malih gradova i omogućiti korisnicima dobivanje sredstava iz europskih, nacionalnih, regionalnih i privatnih izvora financiranja;

Tražimo da se politika za ruralna područja usredotoči na **održivi razvoj**, u nastojanju da se postigne socijalna, kulturna, gospodarska i ekološka dobrobit ruralnih stanovnika i područja. Razvoj može biti održiv samo ako ga nose muškarci i žene svih životnih dobi i različitog podrijetla, koji imaju ili nastoje steći za to potrebno iskustvo, shvaćanje i vještine i koji preuzimaju odgovornost na razini najširih slojeva društva. Razvoj treba postići participativnim procesom, koji uzima u obzir lokalne kulture i koji oslobađa i unapređuje energiju svih uključenih;

Ističemo presudnu važnost doživotnog učenja za stvarno sudjelovanje stanovnika ruralnih područja u njihovom vlastitom razvojnom procesu. Raširena je potreba za obrazovanjem, obukom i razvijanjem vještina, te za savjetodavnim uslugama koje će pojedincima, poduzećima i zajednicama pomoći u poduzimanju inicijativa i jačanju civilnog društva i lokalnog partnerstva.

¹Sudionici: Članovi ECOVAST-a i gosti, uključujući osoblje i studente polaznike postdiplomskog kolegija «Europski ruralni razvoj» na Sveučilištu Gloucestershire

Zemlje iz kojih sudionici dolaze: Austrija, Hrvatska, Cipar, Finska, Njemačka, Italija, Srbija, Španjolska i Velika Britanija.

Hrvatski mali gradovi zastupljeni na konferenciji:

1. Samobor
2. Otočac
3. Senj
4. Delnice
5. Stari Grad, otok Hvar
6. Ogulin
7. Crikvenica

Članovi ECOVAST-a iz Hrvatske bili su iz gradova:

8. Petrinja
9. Kostajnica
10. Dubrovnik
11. Slatina
12. Zapešić

²U Zajedničkoj poljoprivrednoj politici (ZPP - Common Agricultural Policy - CAP) u takozvanom **Drugom stupu (Pillar 2) o ruralnom razvoju** koji je 2005. dogovoren za razdoblje od 2007. do 2013. **spomenuti su odnosi grada i sela (urbano-ruralni odnosi)** kao element politike ruralnog razvoja.

Pod...Axis 3 razlažu se teme poput *šireg ruralnog razvoja, tj. obnove i razvoja sela kojom se osigurava osnovna diversifikacija usluga i gospodarstva.*

Mali i srednje veliki gradovi (Small and Medium Sized Towns -SMESTO) ne spominju se izričito u Drugom stupu, iako bi mogli imati presudnu ulogu kao potencijalna ključna čvorišta u prostornoj strategiji, naročito u ruralnim područjima koja su udaljena od regija velikih gradova." *European Spatial Planning Observation Network (ESPON 1.4.1 "The Role of Small and Medium-Sized Towns (SMESTO)" Final Report 2006)*